

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Statuta Walrami.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Alramus dei gratia sancte Col
lonienſis ecclesie archieps. sacri
imperij p Italia archicancellari.

¶. Quanq̄ sacroruz testatibus regulis
canonū cuilibz sacerdoti sufficē q̄ vnaz
de die missam dūtaxat celebret preterq̄
in casibus exceptis regulare existat imo
et valde felicē esse presbyterū qui vnā
digne de die celebret. Nonnulli tamen
sacerdotes nō in casibz pmissis sibi. imo
qđ horrenduz est auaricie ducti cupidit
ne vel nolētes sibi habere socios in ec
clesijs qbus pfecti sunt vt eo amplius
de redditibus suis sibi absorbeant. de q̄
bus tñ sibi et socio possent pro suis ne
cessitatibus satisfacere cōpetenter. vel
qui tāq̄ mercenarij alijs seruiūt vt am
plius lucrētur. ex pacto etiā et cōdicto
onus celebrādi quasi quotidie seu alter
nis diebz missas duas in se recipiūt cō
tra eorundez sacroruz canonū instituta
quod de cetero oīno prohibemus. Inhi
bētes ex nūc vniuersis presbyteris nre
cunitatis et dioceſis ne quis de cetero pl
q̄ vnā missaz vna die nisi p aliquē de ca
sibus a iure exceptis manifeste et plane
se excusare valeat celebrare psumat. Cō
trariuz faciētes quos nos monitione. q̄
nos eos ex nūc omnes et singulos mo
nemus septez dierū pmissa excoīcamus
in his scriptis excommunicatos p deca
nos concilij et locoz plebanos seu eorū
vices gerentes volumus publice nun
ciari. Si qui etiā de cetero talia facere
psumperint ex nūc decanis christianita
tum in x̄tute sancte obedientie districte
mandamus. Et tales ad nos seu officia
alez nrm deferāt. penā sibi sup hoc debi
tā recepturos. Datū crastino dñice In
uocauit. Anno dñi. M. ccc. xxxv.

Admonēt charitatiue ecclesiaz re
ctores pacifici non promoti vt infra
tres menses promoueant et nō residen
tes vt psonalē resideāt. Et ne patroni
ad ecclesias pntēt sub pacto symoniaz

ca vt hic narrat. Quz ecclesias sic ade
pti eas dimittat. et consēti tales sic ha
bentes ecclesias reuelent.

Alram? dei gratia. Dilectis
in x̄usto. decanis christianitātū
necnō plebanis ecclesiaz nre ci
uitatis et dioceſis aut eoz vices gerent
ibus. salutem in domino sempiternam.
Quoniam inter cetera que nostre cōsi
derationis oculus in nostra cunitate et
dioceſi postq̄ ad regimen Coloniensis
ecclesie licz immeriti diuina disponen
te clementia assumpti fuimus correctio
ne digna prospexit vnū notabiliter per
riculosum et detestabilem comperimus
abulum et pessimam corruptelaz. scilicet
q̄ in nostra dioceſi nō pauci ammo in
multitudine copiosa ecclesiarum rector
res seu pastores postq̄ pacificam suarū
ecclesiarum possessionem adepti sunt ad
annum et amplius. Immo per multos
annos ad ordinem sacerdotij non pro
moti existunt. Aliqui vero in suis hu
iusmodi ecclesijs nō resident citra dispē
sationes et licentias eorum qui sup his
potestatem habent canonice dispensan
di. fructus q̄ ex ipis suis ecclesijs nec
nō redditus et prouentus nō eo minus
tollere verentur. Qui morbo et si com
petentem apponere intendamus medel
lam quia cum idem morbus ex dissimul
atione nostrorum predecessorum adeo
cōmunitis irrepserit q̄ tales sic nō p̄mori
nō residentes consuetudinem hanc no
minant corruptelam in eorum et hac p
te peccata notoria ac allegatione pudē
būda de se fidē satagētes. Nos in pre
missis omīsa p nunc p̄ eos executione
iustitie rigorose omnes tales et singulos
cuiuscūq̄ status seu cōditōis existant.
In h̄mōi sancte synodi congregatione
rogamus hortamur in domino et mo
nemus. vt se infra tres menses a data
presentium sic disponant non promoti

scilicet vt promoueantur et nō residētēs de cetero residētiā faciāt psonalem. Alioquin sciant contra eos put nobis melius faciendū et vtilius viliū fuerit sine dubio processuros. Item quia non nulli qđ vtiq; nō minus pmissis dolent ad ecclesiā curatarum patroni dū ad ecclesiā vacantes quaz patroni existūt ipis quospiā pntare incūbit. et carnali seu alio inordinato affectū desiderio circa aliquos forrasse suos filios aut cognatos aut alia affinitate seu amicitia coniunctos qui vicesimū quintū sue etatis annū mīme attigerūt. Et sic defectu etatis obstāre ad obtinēda beneficia curata minus abiles existūt. tales sic inabiles ad tales pntare ecclesiā gerunt in voto verisimilr qđ dubitāt. tales si pntarent p eos ad quos hor ptinet admissio admitti nequaq; debere cū qbusdā forte presbyteris seu alijs qđ etatis hie nō iustitie seu conscientie maturitas suffragatur pacifcunt et inter se condicunt qđ scz tales presbyteri se presentari. Ad tales pmittant ecclesiā et postq; admissū fuerit ad easdē. eas ad iporum patronorum voluntatem debeant dimittere et certā prem modicā fructuum reddituū et obuentionum earundem ecclesiarum sibi reseruāe ipis patronis toto residuo remāsiuro. Aliqui etiā simpliciter euz patronis cōueniunt vt ad ecclesiā aliq; presententur de certa portione ad tempus seu qđiu ipas ecclesiā tenuerint anno quolibz persoluenda. Et sic tales presbyteri sue salutis immemores pessima specie symoniace prauitatis infecti. ad tales ecclesiā sic pntari et admissū non intrantes per hostiuz eas possidēt. Immo verius occupant minus iuste z cure taliz ecclesiarum curatarum nō capaces populos harum ecclesiaruz decipiunt circa predictos fructus redditus prouentus et obuentiones cōmittendo spoliū et rapinā. cui qntum possum? occurrere cupientes omnes et singulos ta-

les huiusmodi peccati turpitudinis laqueos resperfos In presentia cōgregatorū in hac sancta synodo monemus nostra auctē vt tales ecclesiā quas sic pntari obtinent immo occupant statim coram nobis seu officiali nostro z presente persona publica verbo et facto publice dimittant ad eas nisi sup premissis egerit penitentiam et dispensationem ad hoc habuerint nequaq; de cetero reuersuri Et coram nobis aut predicto nostro officiali cōpareant nostrum seu ipius officialis super hoc audituri mādatū. Nō nemus etiam omnes et singulos huius rei conscios vt nob seu predicto officiali nostro tales personas sic ecclesiā obtinentes nominent et reuelent. Alioquin tam predictos sic ecclesiā obtinentes. necnon conscios et nō reuelātes quos mentione decem dierū premissa in his scriptis excommunicamus. excommunicatos nominatim quoz nomina sciueritis. Reliquos in genere publice in vestris ecclesijs nunciatis et per plebanos seu eoz vices gerentes infra vestros cōstitutos Decanatus nra auctē quā vobis in hac pte committimus nunciari precipiatis. Intinamus etiā eisdē qđ si predicti tales sic ecclesiā obtinentes se nobis seu officiali nostro nō presentauerint seu nominauerint nostram indignationem incurreret et si hoc expectare maluerint nullam a nobis gratiam inueniēt quā tamē gratiosam si se ipos ostenderint firmiter expectare poterunt. Clerum consequentur id quod iustitia dictauerit rigorosa. Et ne aliqui ex eis crassam presentium pretendere valeant ignorantiam q̄uis necesse non esset id in hac sacra synodo ita publice promulgatum singulorum auribus inculcare. Vobis in virtute sancte obedientie z sub pena excommunicationis districte precipiendo mandamus. quatenus has nras lras et in eis cōtēta in vris ecclesijs et p plebanos seu eorum

Statuta

vicarios infra vestros decanatus con-
stitutos publicetis et nostra auctoritate
publicari oimode faciatis. Datum cra-
stino dominice Inuocavit Anno dñi. M.
ccc. xxxv.

Contra beggardos et suestriones.

Alramus dei gratia sancte Col-
loniensis ecclesie archieps sacri
imperij p Italia archicancellari⁹
ꝛ. Dilectis sibi. Abbatibus. prepositis.
decanis ecclesiaruz collegiatuz necnon
collegijs et cõuẽtibz. ac decanis chri-
stianitatuz. plebanis et eoruz vices ge-
rentibus necnõ oibus clericis seculari-
bus et religiosis ac vniuersis christifi-
delibus nřarum ciuitatis et dioecsis. sa-
lutem in dño sempiternam. Olim bone
memorie Henricus predecessor nř hor-
mines qui beggardı et suestriones ap-
pellantur ppter vitaz et conuersationez
eorum suspectam eorum sectam cupiẽs
extirpare. ne cõmuntone eoz periculosa
ceteroruz christifideluz gregem tanq̃
oues morbide coinquinarent processus
quosdaz fecit in quibus eos monitione
canonica pmissa suaz precepit exire dio-
cesiz Et si manere debeãt sub certis mor-
dis et conditionibus fuerãt remansuri.
Ipsosq; qui post modũ remanerent seu
ad suam reuerterentur diocesim et cini-
tatem vel venirent seu mādatis suis sa-
lubribus nõ parerẽt nonitiõẽ legitima
pmissa excoicauit et excoimunicatos mād-
auit publice nñciari. et alios diuersos
et eis merito formidãdos pcessus con-
tra ipsos duxerat emittendos Nosq; ei⁹
vestigijs inherentes fm eorundẽ pces-
sũ continẽtiã cõtra eos et eoz psonas
nřos pcessus durimus faciẽdos ac etiã
publicandos. sicut hoc ad vřam seu vře
maioris ptis notitiã deuenisse minime
dubitamus put hec et alia in lřis tã p-
decessoris nři q̃ nřis sup hoc confectis
plenius cõtinẽtur. Veruz quia put ad

Walrami

nřaz relatiũ est audientiã hmõĩ hoim p-
niciofa de nouo incepit adeo in nřa ciui-
tate et diocesi inualescere multitudo vt
nisi de nouo eis p cõpetentia cõtraria
resistat peiora priouibus pericula subin-
trabũt. Vobis plebanis et vices vřas
gerentibus in x̃pũte sancte obedientie
et sub pena excoicacionis districte p̃ci-
piẽdo mādãm. q̃tenus cõtra oẽs hmõĩ
sectariũ hoies beggardos et suestriones
fm prefati predecessoris nři et nřorum
processũ cõtinẽtiã procedatis. ipos p-
cessus cõtra eos et ipos in domo sua re-
cipientes cõmunicantes eisdem seu eis
quicq; dãtes. Necnõ eorum fautores et
suis opem seu opam cõferentes proceda-
tis. Nosq; oẽs et singuli supdicti ipos
artius euitetis et intimamus vobis q̃
si in pmissa executione aliq; ex vobis in-
uẽti fueritis desides vel remissi. contra
tales per rigorem iusticie sine dubio p-
cedemus. Datum crastino dominice In-
uocavit. Anno. M. ccc. xxxv.

Item scđm contra beggardos et suer- striones.

In noie dñi Amē. Walramus
dei gratia. ꝛ. Dilectis in christo.
prepositis. archidiaconis. abba-
tibus. decanis. priouibus. et prelati ec-
clesiarum rectoribus nřaruz ciuitatis et
diocef ac alijs nřis subditis vniuersis.
salutem in domino sempiternã. Cum a-
lias bone memorie Henricus precedes-
sor noster multa diligẽtia et deliberatio-
ne prehabitis quosdã hoies beggardos
et suestriones vulgariter nũcupatos cũ
suis receptatorib⁹ defensorib⁹ et fautori-
b⁹ p̃t sectã quã sequũt et errores vari-
os fidei catholice p̃rios exigẽte iusticia
excommunicasset et excommunicatos p
oẽs ecclesias ciuitatis et diocef nostre
mandasset publice nñciari. diuersis
nihilominus penis contra eos in suis

processibus promulgatis quos et nos in pluribus nostris synodalibus concilijs innouari fecimus publice et solēnter publicari put hec et alia. In ipsius uostri predecessoris processibus atq; nostris plenius cōtinentur. Nos demum fidedignorum assertionibus inclinati afferentium cōplures ex his dictorum beccardorum et suestriionum abiecto habitu et spretis erroribus reconciliatio nis gratiam et absolutionis beneficium affectare. paratos etiam erroris sectam huiusmodi et habitum abiurare certo nostro cōmissario sup his inquire di eosq; vel ab ipsis processibus atq; peni nis in ipsis contentis absoluedi dedit mus potestatem. Verum quia de nouo nōnullos habitus delatores et secte profes sores nō abiuratis secta et habitu hu iusmodi imo ipso habitu nō abiecto a di ctis processibus et penis In ipsis con tentis per dictum nostrum commissari um quod tamē nec speramus nec credi mus se publice percepimus asserere ab solutos. Nos precipue qui in votis ger rimus vt negotium catholicæ fidei nos tris prosperetur temporibus et errores huiusmodi a finibus fidelium extirpen tur presentib; declaramus nostre inten tionis nec fuisse nec esse q; ipse noster cō missarius ipos beccardos aut suestrioi nes a dictis processibus et penis exime ret vel absolueret aut eos ipsis decer neret non teneri nisi prius ipsi iporum erroribus secta etiam et habitu huius modi abiuratis Sub communi vita et habitu christifidelium uiuerent lauda biliter et deuote. decernimus etiam et declaramus absolutiones ipsis beccar// dia et suestriionibus datas et decreta su per ipsis facta aliter a quouis nostro cō missario quod tamen non credimus nō tenere. Quocirca vobis et cuilibet vestrū sub penis in dictis processibus expressis et prolatis precipimus et mā damus quatenus dicte secte professo

res et habit; huiusmodi delatores bec cardos et suestriiones vna cum suis de fensoribus receptatoribus et fautori bus excommunicatos et a cunctis chri stifidelibus euitandos publice nuncie tis. contra eos sicut prius procedentes Datum ipso die beati remigij confessoris. Anno domini Millesimo trecentes simo tricesimo quinto.

De non promotis
et nō residentibus.

Alramus dei gratia sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopus. sacri imperij per Italiam archicancellarius. etc. Dilectis in christo vniuersis et singulis decanis christianitatum nostre dio cesis salutem in domino. Cum nuper in concilio proxime preterito in maiori ec clesia nostra Coloniensi celebrato om nes et singulos ecclesiarum prochialium pastores non promotos ad sacerdotium aut nō residentēs moueri requiri et hor tati in domino charitatiue fecerimus vt se infra certa tēpora promoueri face rent et in suis ecclesijs residerēt nisi eos cause rationabiles excusarent. Alioquin nos processuros contra eos fuerim; cō minari. quo nō obstante nōnulli in sua pertinacia plures non promoti ac non residentes ad susceptionem ordinis sa cerdotij et ad residentiam faciendam sic ut prius hactenus se non disposuerunt et adhuc minime se disponunt. Quocir ca vobis committimus et mandamus. quatenus quilibz vestrum per se seu p alium aut alios vice et auctoritate nra quas cuilibz vestrum in hac pte cōmit tim; fruct; vniuersos ecclesiar; hmoi nō pmo toy et nō residentium put cuilibz

vestrum subsunt sequestretis et in sequestro sub firma custodia teneatis et reseruetis quousq; aliud receperitis in mandatis. Volumus etiā vt si qui ex causis rationabiles iuris habuerit qre ad premissa minime teneantur. Corā officiali nro Colōn probent et proponāt et eius sup hoc declarationē recipiant. Si qui vero ex eis in hmōi rationabilibus causis deficiūt. vel eas nō habuerint in fructibus hmōi suarū ecclesiarū aut pte aliqua eoz cū verisimiliter hāc penā plus timere consueuerint put qntitas eoz cōtumacie exegerit decernim⁹ multādos. Quos qdē fructus dilecto in christo sigillifero Colōn dū put reqsuerit. Volumus assignari et sibi rationem fieri de eisdem. Ecclesias etiā predictoz nō promotorū et nō residentium quarū fructuū sequestratio forsitan impediret violenter expresse vel occulte p quācūq; psonā cuiuscūq; dignitat. status aut conditionis existat monitione sex dierū pmissa ecclesiastico supponim⁹ interdictō in ipasq; psonas in hoc culpabiles excoicationis sniaz ferimus in his scriptis Et tādiu ecclesie maneāt in terditōe et psone excoicate denūciantur quousq; ecclesie fuerint relaxate et psone mereant a nobis seu ab officiali nro absolutiōis bñficiū obtinere. Nōiā p nō pmoz et nō residentiu et ecclesiarum qs obtinent aut quid in pmissis feceritis sigillifero nro predicto infra nouem dies post receptionē nri mandati rescribere nullaten⁹ omittatis. Nōiā etiā illoz qui in hoc presenti nro mandato Rebelles aut impediētes tacite seu expresse p se seu per alios fuerint repretiō cito talem rebellionem aut impedimētum intellexeritis predicto nro sigillifero rescribere et intimare nō differatis Datum Bunne feria quinta post festuz beati petri ad vincula. Anno dñi .M. ccc. xxxv.

De nō residentibus et nō pmoz.

Aramus dei gratia. z. dilectis in christo oibus z singulis christianitatuz. Decanis nre diocef salutē in dño. Meminimus nos dudum paterna sollicitudine ex officij nri debito omnes et singulos nre ciuitatis et diocefis ecclesiarum rectores ad sacerdotium nō promotos aut etiā promotos in suis ecclesijs minime residentes charitatiue monuisse et induxisse vt infra certa cōperentia tpa cessantibus alijs canonicis impedimentis seu priuilegijs se promoueri in sacerdotis procurassēt et in ipozum ecclesijs residissent. Verū cum complures ex eis nris monitionibus et inductionibus salubribus sprens infra hmōi tpa se minime promoueri procurarunt. neq; in hmōi suis ecclesijs curauerunt residere aut priuilegia siue canonica impedimenta aut statuta allegare seu pretendere quare ad hoc nō teneantur. vel compelli nō deberent. Unde nos talū nō promotoz seu nō residentium temerariam audaciam nō aīduerentes fructus hmōi ecclesiarum mandauimus et cōmisimus p vosz quēlibz vestrum put vobis suberant sequestrari et tenei fideliter in sequestro quousq; aliud ppereritis. super his in mandatis. hac tñ moderatione tunc adiecta. vt si quis eozundem non promotoz aut nō residentiu priuilegijs aut alijs causis rationabilibus seu canonicis impedimētis se tueri posset. ne hmōi nris monitionibus et sequestrationibus fructuum parere tenerēt coram nobis aut officiali nro Colōn illas pponerent et probarent et suam declarationem reciperēt et determinationem aliarum vero ecclesiarum quarum pastores nullā habent excusationem cōtra hanc nostrā sequestrationem Mandauimus fructus nro sigillifero p vos decanos assignari z sibi fieri rationem de eisdem. Nisi cōponerēt

hmoi pastores de his cuz eodem. Et ne hmoi sequestrationis nre madata pfata ludibria redderent. ecclesias hmoi non promotoruz aut no residentuz in quibz vel caruz aliqua sequestratio nra pfata impediret violenter expresse vel occulte p quacuncz psonam cuiuscuz status aut conditionis existeret monitione sex dieruz premisa vt desisterent ecclesiastico in scriptis supponimus interdicto. Et in culpabilibz seu culpabiles in istis promulgamus silter propter hoc in scriptis prefata canonica monitione pmissa sententia excomunicatis et madatamus eosdem excomunicatos si satisfecerent no curarent de comisissis et absolutio/nis beneficium a nobis aut a dicto officiali nro obtinere publice nunciari. Sane cum nonnulli ex dictis pastoribus adhuc no promoti seu no residentes repi/antur qui nec priuilegia seu causas rationabiles aut canonica impedimeta quare ad hoc minime teneretur cora nobis aut dicto officiali nro ostenderunt. Et his no obstantibus contra nraz sequestratione fructus hmoi suarum ecclesiarum sicut prius pceperunt et asportauerunt. in animarum suaru graue periculuz et scandalum plurimorum ac nram et nostrorum madataz puspensione ppter qd vos de canos chustianitatum predictos et que liber vestrum requirimus vobisq mandamus quatenus fructus per vos sequestratos et vestre custodie deputatos prefato sigillifero nro assignetis et rationem de his faciatis infra tres septimanas a data pntium numeradas. Ecclesiastis vero pastoruz no promotoruz aut no residentium qui fructus suarum sine licentia nostra vel de ordinatione habitata sigillifero nostro pceperunt et asportauerunt quas propter hoc ecclesiastico supponimus interdicto interdictas publice nunciatis madataes inibi interdictum inuolabiliter obseruari. Ipsos vero pastores seu alios qui in hoc culpabiles

extiterint et sunt et propter hoc sententiam excommunicationis inciderunt excommunicatos publice in vestris ecclesijs et suis et alibi vbi oportunu fuerit nunciatis et faciatis ab alijs nunciari vbi et quando de hoc fueritis requisiti mandates eisdem et alijs qui scider in istis ecclesijs sic interdictis in contemptum clauium diuina celebrauerint officia. immo potius prophanauerint q nisi de celeri satisfactioe sibi prospexerint contra eos nominatum tanq contra irregulares put iusticia exegerit procedemus Nomina horum qui dictuz nostrum sequestrum impediuerunt seu fructus sequestrationis asportauerunt et nomina ecclesiarum earundem nobis aut prefato officiali nostro fideliter rescribentes Datum Bule in crastino beati Valentini martyris. Anno domini Millesimo trecentesimo tricesimo sexto.

Renocatur omnia indulta pretenfa. per que moniales cofuta velamina tollendiauctoritatem sibi cedessam excusare volut et falso allegarunt.

Alramus dei gratia sancte ecclesie Coloniens archieps. sacri imperij p Italiam archicancellarius. etc. Vniuersis pntes literas auidituris. salutem in domino sempiterna. Quanq animarum subditorum nroruz periculis ex nostri officij debito precarere qntu possumus teneamur. illarum tam excessibus psonaruz que specialit diuino sunt macipare ministerio presertim quado iporu dissimulatio correctiois excessu no absq nra aliquati infamia poterit no modica perdurare. debemus occurrere qnto celerius possumus toto nisu ne in alijs erroru occasio q positi sumus vt alioz corrigamus errores sederes sup specula videamur. Cu testate sacro canone. crudelis sit q famam suam

S i.

negligit. Sane his temporibus qđ do/ lenter referimus nōnulle sancti Augu/ stini et sancti Benedicti ordinis Doñ. nostre ciuitatis et dioceſ moniales or/ dinis ac status sui ac iurū et statutorū synodaliū predecessorum nřorum super hoc editorum immemores et eorum pes/ nas formidabiles minime formidantes tam intra qđ extra monasteria sua habi/ tibus quibus ex eorūdem intunctione statutorū vti tenent abiectis seu in ma/ iori pte mutatis incidere publice nō ve/ rentur et habitibus ac ornamentis etiā ad instar mulierum secularium earū or/ dinem statū et regulā nequaquā decenti/ bus se parant illicitis in excessu put de/ his tāqđ de notorijs nō potest alicui de populo nō constare et nōnulle ex eis vt sue hñdi inordinationis excusationem habere in talibus reputentur in nostri status iniuriam asserunt put ad nos p/ nent. Nos eis verbo vel facto aliqua talia indulgisse p que fomentum licentie eis talia faciēdi possint elicere quoquo modo. ex abundantia tamē vt cūctis nřa in hac parte pateat intentio hñdi cal/ ue occasionis cōsuta velamina omnino tollere cupiētes. Omnia et singula qui/ buscunqđ monialibus et earum prelat. cuiuscunqđ ordinis status et conditionis nostre ciuitatis et dioceſ in genere vel in specie indulta sub quacunqđ verborū forma concepta dicta vel scripta p nos aut nostro nomine aut auctoritate quo/ cunqđ modo. que aliquem intellectum p quem huiusmodi abusus predictē mo/ niales seu sue prelate valeant de cete/ ro colorare. et tanqđ nřaz se habere sup hoc licentiā pro excusatione pretende/ re trahi possent. Cum intentionis nře nō fuerit sicut nec esse debuit quin sem/ per predecessorum nřorum statuta salua et incoluma vluerimus remanere. pre/ sentibus reuocamus et nullius penitus volumus fore momenti imo nostre non fuisse intentionis quin predicta statuta

predecessorum nostrorum super statu et decentia predictarum monialium et su/ arum prelatarū edita in suo remanere et robore et ea tenerentur efficaciter ob/ seruanda. his nostris litteris declaram⁹. Mādantes eisdem monialibus. omni/ bus et singulis ac earū prelati in pre/ sentia omnium in hac sacra synodo con/ gregatorum vt pretextu cuiuscunqđ nře licentie. si quā hacten⁹ ex eis aliquem mi/ nus veraciter allegarūt statuta prefata aliquantiter nō exerceant nec pro sui sta/ tus et habitus aliquo abusu eundē seu excessu nře licentie pretextu audeāt seu debeant se aliquantiter excusare. Datum Legbnich in die beati Mathe apostoli Anno dñi. M.ccc. xxxvi.

De synodi obseruatione

Alram⁹ dei grā sancte ecclesie Co/ loni archieps. sacri iperij p Italiaꝝ archicancellarius. etc. Dilectis in xpo nřas in sacra ventura synodo in crastis no dominice Inuocauit. in ecclesia nřa Colonteni celebranda vices gerentib⁹ salutē in domino sempiternam. Multis modis et in pluribus sacris synodis ha/ ctenus p predecessores nostros et per nos celebratis vniuersos prelatos col/ legia chustianitatum decanos necnō vi/ carios ceterosqđ in synodis Colontenſ ecclesie diuersis vicibus put obseruare fuerant congregatos rogatos hortatos ac requisitos necnō ipis mādarū ex pre/ nřorum predecessorum intelleximus et a nobis meminimus vt sicut statuta pre/ decessorū nřoz presertim pie memorie Sifridi nři predecessoris precipiunt in ipis synodis pntialiter vel p procurat/ tores in suo casu vt cum decenti habitu et modo ac habentes statuta ipius nře ecclesie in manib⁹ cōparerēt. nōnulli tñ ex eis hñdi salubres rogatus hortatio/ nes requisitiones et mandata minime aduertentes fm iporū statutorū conti/

nentiaz de iure et stare et comparere in
 ipis concilijs nō curarūt penas in ipis
 expressas minime formidātes forte su-
 pna quadā et crassa predicti statuti do-
 mini Sifridi maxime ignorantia volen-
 tes suam inobedientia excusare. Verū
 etiā de rigore iuris vt forsita pluribus
 videretur circa premissa inexcusabiles
 videantur. hi qui circa talia excesserunt
 Quia tamen huiusmodi statuti pene sūc
 multuz formidabiles. et fm aliquorum
 reputationem predicti excedētes repu-
 tari deberent suspensionis excōmunica-
 tionis et irregularitatis nexibus dam-
 nabiliter laqueati. Nos tamen miseri-
 corditer agere volentes delicta que sic
 p eosdem delinquentes hactenus facta
 sunt liberaliter remittim⁹. Hosq; a seu-
 tentijs suspensionis et excōmunicatio-
 nis eosdem delinquentes si et in qntuz
 in ipas inciderint vice nostra ad caute-
 lam absolucere studeatis. super irregula-
 ritatibus vero et eorum dispensationi-
 bus ipos ad sedem aplicamli et in qntā
 ipos eorum vrgent conciliētie presertiz
 rationabiliter informare quibus consci-
 entijs ipos in hac parte relinquimus re-
 mitterentes. ne at p hanc crassam et supi-
 nam ignorantiam de cetero valeant se-
 tueri et ōni semora excusatione fucata
 ad predicti statuti Sifridi obseruātiā
 totalem sciant et noscant de cetero pe-
 nitus obligatos ipm statutum quod est
 primum inter statuta ipius Sifridi et
 quod sic incipit. Licet de clericis qualis
 eos cum modestia. etc. de verbo ad vbu
 volumus et omnino precipim⁹ legi pu-
 blice intelligibiliter in sacra synodo me-
 morata et eisdem ibi presentibus ac alijs
 omnibus quorum interest publice pre-
 dici q; preter predictā nra synoduz om-
 nes prelatos collegia chustianitatu dei
 canos plebaōs capellarios vicarios ac
 omnes et singulos de quibus in eodem
 statuto mentio fit penes in ipo statuto
 expressis si contrariuz fecerint innoda-

tos fm ipius continentiaz et plectēdos
 et per vos qui presentes fueritis hoc p-
 cipimus declarari. predictuz etiaz statu-
 tum euz omnibus suis clausulis et pe-
 nis extendi volumus ad concilium in
 crastino beati Remigij confessoris ano
 quolibz celebranduz. Datum anno do-
 mini. M. ccc. xxx. viij. in vigilia beati Pa-
 thie apostoli.

De tonsura et habitu clericorū.

Alramus dei gratia sancte Col-
 lomens ecclesie archiepūs. sacri
 imperij p Italia archicācellari⁹
 etc. Dilectis sibi abbatibus. prepositis. de-
 canis ecclesiaruz collegiataruz necnon
 omnibus clericis secularibus et religio-
 sis ac vniuersis chustifidelibus nraū
 ciuitatis et diocesis Colomienf. salutez
 in domino sempiternaz. Quoniā diuersi
 generis hominū distingui et fecerunt per
 habitum professores consulte editiones
 tam ciuiles q; canonicas decreuerunt vt
 hi qui specialit diuino sint officio māci-
 pati et cōreplationi et oratiōi dediti ab
 oī conformatione cessent epaliū. et in se
 qui sunt forma alijs et exemplar quomo-
 do deceat in domo domini conuersari p
 decentiā habitus extrinseci ostendant
 morum intrinsecaz honestatem. Et qđ
 corde gerunt ore predicent. adu demon-
 strent tanq; militie deo et ecclesie milu-
 tanti specialiter deputati a secularibus
 sint seiūcti. Diuerse contra lasciuētes
 huiusmodi habituz coronaz crines et
 incessuz quēlibz ordini clericali minime
 congruentes a nris predecessorib⁹ et a
 nobis sub duris penis et grauib⁹ sen-
 tentijs emanarunt successiue. put refor-
 mationi horuz et honestati cleri expedi-
 re pro tempore putabatur diuersimode
 sunt sanctiones. Sane euz humana in-
 firmitas viciorum imitatrix que plus
 S ij.

vetitis q̄ concessis solito immoratur. Nonnullos nostre ciuitatis et diocesis tam clericos q̄ prelatos h̄m̄di phibiti/ onibus non contentos adeo excecant vt inter ip̄os quod dolenter referimus quasi cōmunis morib⁹ irrepserit q̄ se in incessu moribus vestibus et capillis laicis et plus etiaz q̄ ip̄os deceat studeāt conformare quo ad vsu ac vtilitatem puuataz stipendiorum beneficalū clericalis militie stipendiarij esse volunt. ad obsequia vero que horuz exigit receptio nequaq̄ se obnoxios reputantes ascribunt dedecori vice extimant et autumant inhonestum vt horum ordinum signis et insignijs in tonsura scz et habitū eos decentibus cōuersari et in publico comparere. minime aduertentes q̄ clericalis militie imo aliqui ex eis sacroruz ordinum sunt caractere insigniti ac q̄ nō soluz crudeliter famaz suaz negligunt et cleri status deformant sed et plerunq̄ more femineo laborare contra propria sua commoda moluntur. Incedunt siquidez in vestib⁹ artis et strictis quibus cum difficultatibus induuntur in tantū etiā breuibus q̄ vir per eas genua et inferiora feminalia deregunt. vā bolij etiam cum longis manicis p̄ particulas appendentes scissis et nō scissis ac nō solum longis sed vltra genua pendentibus et aliqui nimis breuibus amplis et latis multipliciter complicatis vtuntur. Subtus pro prima sub veste wambusia apparent contra clericalem decentiam deferentes. et q̄ nec licet in alijs vestibus eadem variata ex diuersis coloribus et figuris etiā scacata et virgata ex texturis sericis et alijs induuntur. Vestes etiam scacatas rubei et viridis coloris seu quibus de alio colore manica est assuta ante pectus et vltra cubitum multum et notanter nodatas a lateribus scissas ibi et in longum ad oram ac in manicis cum quadam reuolutione furratas. Ita q̄ ad modū corde

exteri⁹ apparet ip̄a notabiliter furratura. Nonnulli etiam coronas non deferunt et si ip̄as deferunt in locis hoc faciunt in debitis retro videlicet in capite vt duz velint ip̄as de quibus deberent merito gloriari possint sub crinibus occultare. Quidam etiam comaz et barbā exquisite nutriunt et desuper tincturis de auro et argento quod potius deberet ad vsu paupm erogari multifarie ornatis se cingunt quibus testas sine poras preciosas et simili modo ornatas. Culellos trusorios et non solum trusorios sed et semgladios appendunt et eosdem non tantū in populo et in grā de cleri scandalum sed inter enunitates et in ecclesijs vbi beneficiati sunt. et q̄ deterius est quādo diuinis intersunt officijs in omnipotentis dei offensam deferre publice non verentur. Caligis rubeis glaucis et viridibus se caligant et calceis modo vario pforatis tincif. sic etiaz q̄ incisuz coreuz aliquibus in calceis appendet per frustra voluntaria hinc et inde obliti celestis militie cui ascripti sunt tanq̄ inseruientes armate militie induuntur. Aliqui etiam ex dissolutionis fomite caputis vtuntur longis quibus similibus monachi conuersi intra septa sui monasterij solent vi causam legitimam cōfingentes q̄ ip̄orum caputiorum caudis nuda manuza frigoribus protegant. quas non solum debentius commodius sed et vtilius ac vberius preseruaret. Ab his in abusiuis si eisdem vtentur vestium amplitudo. Plures etiam quidaz capucia pforata scissa et fissa cum magnis panniparticulis pendentibus. quedam vermiculata filis sericeis aureis et argenteis de eisdem desuper varijs contextis et depictis figuris et gemmis ornata deferunt statum suum in premisis et pluribus alijs plus q̄ laici dissoluentes. Et adeo se suis stulticijs et supstitiosis adinventionibus gloriātes vt suo iudicio

Statuta Walrami. capit. Ci

plus laudetur qui plures et magis raris formas adiuuenit et gestat et in his abusionibus plus laicis se conformat sic quod nullus delectus vel modicus prope de valet inter tales clericos et laicos excessiue delicatos et plus etiam quam eisdem deceat dissolutos. Nos igitur cupientes ex debito pastoralis nostri officii ut tenermur premissis que nuper in visitatione nostra generali nonnullis nostre ciuitatis ecclesiis personaliter per nos impensa. ac in alijs per nostros commissarios facta tam notoria et pro more iam euidentis abusio inoleuit reformationi nostre reseruauimus speciali competentes adhibere medelas. ut eos quos ad delationem habitus consue in excessu et conuersatione honestate congruentes ordini clericali virtutum premia non inducitur. Licet de rigore iuris secundum decretum Innocentii. pape. ij. qui precipit ut clerici vniuersi in statu mentis in habitu corporis deo et hominibus placeant resudent. et nec in superfluitate fissure aut colore vestium nec in mensura intuentium quorum forma et exemplum esse debent offendant aspectum. Sed potius quod eorum deceat sanctitatem quam si moniti ab episcopis emendare noluerint ecclesiasticis careant beneficijs contra totiens monitos ad priuationem beneficiorum suorum procedere nunc possemus. Quam iustum esset ut beneficijs priuarentur qui eisdem se reddunt indignos et ipsorum insignijs abutuntur. ut scilicet cum illis quorum sectantur gestus et leges recipere in legibus disciplinam. saltem minus pro ad presens proficere credimus. tam adlectarum penarum exaggeratione quam ad sciendarum de nouo formidine possemus a suis ausibus temerarijs refrenare. Non enim igitur vniuersos et singulos nostre ciuitatis et diocesis. priores et prelatos et clericos beneficiarios et quoscumque etiam alios in sacris ordinibus constitutos et non constitutos pro clericis gerentes cuiuscumque dignitatis pre-

eminentie conditionis aut status fuerint quatenus a premissis omnibus et singulis abusionibus presertim coram nobis necnon in locis. aut inter ecclesias et emunitatem ecclesiarum vbi beneficiarij existunt penitus abstineant et honeste incedant secundum decentiam clericalem tonsuram ac habitum deferant suo ordini congruentes. Et superius cuncti nusquam compareant nisi tempus hoc requirat vel recessuri sint a locis vbi degunt aut sint in itinere constituti. Alioquin nobis in premissis vel premissorum quolibet non parentes vel contrarij facientes triginta sex dierum monitione premissa quoruz ipsi duodecim pro primo. duodecim pro secundo. Reliquos vero duodecim pro tertio termino pempit. et monitione canonica assignamus. ex nunc prout ex tunc excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis. Non estes nihilominus vos omnes et singulos nostre ciuitatis et diocesis ecclesiarum collegiarum decanos necnon subdecanos ecclesie nostre. Coloniensis in virtute sancte obedientie et sub pena excommunicationis late sententie quam in vos et quolibet vestrum sex dierum monitione premissa in his scriptis ferimus si non feceritis quod mandamus. quatenus vos decani predicti auctoritate vobis in hac parte competente. necnon tu subdecane predicta auctoritate quam tibi in hac parte per presentes specialiter indulgemus postquam vobis post dictam nostram monitionem aliqui de prelatiis canonicis seu clericis ecclesiarum vestrarum apparuerit excedere in premissis seu aliquo premissorum super quo vobis et simpliciter volumus adhiberi relationi vestre plenam fidem. Statim absque more dispensatione quam citius poteris administrationibus distributionibus fructuum reddituum proventuum obuentuum prebendarum et beneficiorum suorum necnon distributionum et presentiarum inhibeatis et

S. ij.

interdicatis. quibus nos presentibus interdicim⁹ et etiam inhibem⁹ ne post monitionem vestram ipsis quicq³ de premissis sine in grosso sine in minuto distribuant sine administrent quomodolibz vel assignent. Cū illis fructus beneficiorū suorū merito subtrahantur quibus ecclesiastica commoda denegantur. Alioq³ in administratores et distributores predictos in premissis contrariū facientes sex dierum monitione premissa excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis. Nolum⁹ etiam q³ nomina rebellū presenti nostro mandato nobis intra mensem postq³ vobis de huiusmodi rebellione apparuerit publicū per incesus fideliter referatis. vt contra eosdem p³ eorum proteruitas exegerit per alia iuris remedia artius procedere valeam⁹. Porro vos etiam omnes et singuli sup³dicti premissis inobedientes et rebelles. lapsō dicto nostre monitionis termino tanq³ excommunicatos et a cōmuniōe hominū exclusos nequaq³ ad diuina officia admittatis nec cū ipsis intersitis eisdem sed eos in actibus legitimis ac in omni humanitatis solatio penit⁹ euitetis. sicut penas a iure statuta sup³ his incurrere formidatis vt sic rubore confusa premissis abstinere et ad gremiū ecclesie matris sue redire et a dictis sententijs absolucōis beneficiū querere compellantur. Quaz absolutionem nobis et officiali nostro dūtaxat presentibus referuam⁹. ipsi officiali nostro eosdem absoluēdi. nisi prius exacta ab ipsis et prestita iuratoria cautione q³ mandatis ecclesie parere debeant humiliter. et postq³ talem cautionē prestiterint eis iniungat in virtute huiusmodi iuramenti. q³ de cetero ab his propter que has inciderunt sententias abstinebunt potestatem omnimodā adimentes. Per premissa aut nolum⁹. nec intentionis est nre iurisdictioni vestre decanoz quā vobis in correctōne p³

dictorum excessuum quomodolibz v³dicare potestis in aliq³ derogari seu tuaz subdecani. Cui propter hoc q³ decanus ecclesie nostre Coloniens⁹ hactenus nō fecit nec adhuc facit in ipsa ecclesia nra residentiam personalez in premissis auctoritate nostra exequendis dedimus potestatem ad alia que tibi non competunt prorogari. Sed hinc inde iurisdictionem v³az. nec plus auctam nec diminutam sed in suo statu saluā manere p³uidemus sicut ante. penis etiam et sententijs alijs a iure communi predecessorum nostrorū statutis atq³ nostris preceptis aut mandatis contra et in prefatos abusores prolatis et expressis in suo robore nihilominus duraturis. In sup³ vobis vniuersis et singulis christiānitatum decanis per nostras ciuitatem et diocesim constitutis sub pena excommunicationis late sententie quā in vos et vestrum quemlibz sex dierum monitione premissa in his scriptis ferimus si presenti nostro mandato non parueritis districte precipiendo mandam⁹. quatenus postq³ vobis aliquem pastorum. plebanorū. rectorū. seu vicariorū ppetuorum ecclesiarū seu capellanū intra limites vestrorum decanatum consistētium. et ipsas ecclesias seu capellas quomodolibz officiantū lapsō dicto nostre monitiōis termino excedere in premissis seu in aliquo premissorū apparuerit publicum per incesum nobis ex tūc nomina ipsorum excedentium intra menses fideliter referatis. vt deo actore ad gratiūz Goedensberch in vigilia beati Michaelis. Anno domini Millesimo trecentesimo tricesimo septimo.

De cinctura et vestibus clericorum.

Alramus dei gratia sancte Coloniens⁹ ecclesie archiep³us. sacri

imperij p̄ Italiam archicancellarius. & dilectis sibi abbatibus. prepositis. decanis ecclesiarum collegiarum necnō collegijs et conuentibus. ac decanis christianitatis et eorū vices gerentibus. &c. Nos in synodo nostra proximo preterita inter alia que pro reformatione status clericali tam in habitu q̄ tonsura in quodam nostro mandato per nos facto et inibi publicato. Vniuersis et singulis prioribus. prelati et clericis n̄rariū ciuitatis et dioceſ cuiuscunq; ordinis status aut conditionis existerent. dummodo pro clericis se gererent in huiusmodi eisdem. cuius facti experientia inſormati didiciffemus propter gestacionem cingulorum desup̄ in aritudine et breuitate vestium. et alijs habituz et incestum clericalem multipliciter deformantibus ipos in abusus varios incidisse. quos verissimiliter prosperimus ex prohibitione cinguli posse facilius aboleri. Ideo vsq; cincti desup̄ comparerent nisi in casibus quibusdam exceptis sub sententia excommunicationis late sententie sine qua alias nihil nos proficere putabamus. alijsq; grauib⁹ penis in eodez mandato nostro prolatis et expressis duximus inhibendum. Ceterum quia nonnulli ecclesie nostre canonici se p̄sonaliter nostro conspectui presentantes nobis pro se et alijs suis cōcandō. de cetero in decenti eos habitu et tonsura debita patente incedere promiserunt. vt cincturis simplicibus desuper vti valerent sine alijs abusionibus in dicto mandato n̄ro prohibitis. q̄q; sententiam excommunicationis in eodem mandato nostro lata cuius inde possent graua etiā animarū pericula prouenire et nō solum culpabiles sed inſontes et alios innocentes p̄ eam posset cōtingere laqueari. Saluis tamen alijs penis in dicto mandato. et in alijs nostris et predecessorum nostrorum statutis preceptis et mandatis expressis et prolatis tollere

dignaremur instantius supplicantes. Unde nos cum capitulo et prioribus nostris deliberatione prehabita diligentu qui nobiscum quo ad correctionem suorum subditorum quo ad alias abusiones in dictis mandato statutis et preceptis expressas et prohibitas fm̄ formam et modum eorundem vellent in antea diligentius insurgere ipsaq; mandata precepta et statuta in omni sui forma alias obseruare dicto periculo attendentes et precipue q̄ nō modicum iam in reformatione habitus et tonsure clericali statui congruenti profecim⁹. imo multum. dictam excommunicationis sententiā in singulis suis clausulis in dicto mandato expressam et prolataz presentibus tollimus et penitus amouemus. Eisdē prioribus. prelati et clericis n̄re ciuitatis et dioceſ vniuersis et singulis vt cincti sup̄ius cingulis tñ simplicibus sine testis et cultellis dūmodo his cingulis dum religionez deferunt non vtant neq; propter hoc magis strictas et breues vestes deferant. sed alias in habitu cōpenter longo et lato. In tonsura q; in loco debito sita patente et suo ordinu cōgruente publico se conspectui exhibeāt nec alias abusiones in eodē mandato nostro prohibitas cōmittant incedere valeant vsq; ad crastinum dominice Innocentiū proxime aduēture. interim experiri volētes an ex cessatione cause prohibitionis dictorum cingulorū nos ad hoc mouentis. quod nobis p̄missum est vt prefertur subeat in effectu. et vt eos decet in habitu et cictura assuescāt in publico comparere. presentibus indulgentes. Sic tamen q̄ si quisq; p̄ publicum incessum dicti mandati nostri. In alijs abusionibus inuentus fuerit violator. ex tunc sibi per p̄sonas ad hoc in dicto nostro mandato deputatas fructus redditus distributiones quecunq; sui beneficij vel beneficiorū si plura obtinet auferantur et penitus denegētur

S uij.

et alias fiat prout in eodem nostro mandato continetur. Ita etiam quod si qui eisdem fructibus redditibus distributionibus obventionibus seu receptionibus eorundem se ingesserint seu quicquid etiam a volente recipiant de eisdem, ex tunc sententiam excommunicationis quas in his scriptis in eisdem ferimus preter etiam eas sententias quas auctoritate priorum nostrorum statutorum siue mandatorum propter hoc incidere dinoscuntur incurrant ipso facto. Quarum absolutionem nobis et officiali nostro forma tamen alias sibi indulgiam presentibus reservamus. Intimantes nihilominus eisdem nostris prioribus prelati et clericis, quod nisi a predictis abusibus studeant effectualiter abstinere, nos ad dictam excommunicationis sententiam, privationem suorum beneficiorum et alia graviora prout expedire videbitur procedemus. Per premissa autem intentio quous nre non existit eos teneri quod absolutis qui contra predictum nostrum mandatum faciendo iam in excommunicationis sententiarum incidunt, donec absolutionem earum sententiarum quas ante revocationem nram presentes incidunt offenderint cooperetes. Datum ut supra.

De non habentibus beneficia ad ordines non promovendis. Et de clericis nisi prius receperit ab examinatore apud probationem super debitis consuetudine et etate sicut non promovendis.

Alramus dei gratia sancte Romanensis ecclesie archiepiscopus, sacri imperii per Italiam archicamerarius. Dilectis sibi abbatibus, prepositis, decanis, pastoribus, plebanis. Cum sub vetuste consuetudinis velamine quatuor regulares quam seculares collegiate ecclesie per nostras civitates et dioceses consti-

tute illos in suis ecclesiis beneficiatos clericos quos ex transacta vita per honesta mutue conversationis exempla ad sacrorum susceptionem ordinum prout in suis ecclesiis divini cultus ministerium exigeret idoneos reputavit nobis a vice nra ordines celebrari per suscipiendis ordinibus ad titulum suarum ecclesiarum citra aliam examinationem et scrutinium ut hoc suis dimissum est conscientiam hactenus presentarunt complures ad presentationem ecclesiarum huiusmodi de quorum vita et conversatione ipsis aliquantulum non constabat titulos non habentes. Imo quod prius est per pactiones et renunciationes prehabitas spe habendi ab ipsis ecclesiis titulum penitus destitutos intercedentibus quorundam precibus importunis, quibus prout frequenter non concedenda conceduntur ipse ecclesie aliquotiens reluctantes. Ad hoc contra conscientias proprias inducunt ex experientia non solum ad sacros ordines sed ad sacerdotium didicimus iam promotos, qui tandem ducti penuria in omnipotentis dei offensam et in sui ordinis periculum venale suum officium visi sunt exponere et hostiarum querendo victimam in totius cleri obprobrium publice medicare cupientes huic morbo ex officio nre debito cooperere adhibere medelam. Vobis districte sub interminatione eterne maledictionis et sicut illesam vultis prefatam consuetudinem observari, meretur enim suum amittere usque consuetudo cum trahit in abusum. Preterea inhibemus ne quicquam nisi actu in vris ecclesiis obtinere beneficium ad titulum earumdem pro suscipiendis sacris ordinibus nobis aut cui hoc committere duxerim de cetero preteritis nec quisquam ad eas procuraret se a vobis ubi actu non obtinet beneficium preterari, nisi super eo a nobis per preteritas nostras litteras obtinuerit speciale licentiam et consensum et se prius nostris examinatoreibus cum ipsis litteris antequam procedat ad ordines representent, et

tam scripturam huiusmodi quae de vita scientia moribus et etate et alijs que in huiusmodi scrutatio fuerint indaganda approbationem obtineat ab eisdem. Qui vero contra premissa ad titulum alicuius ecclesiarum vestrarum de cetero ad aliquem sacrum ordinem procurauerit promoueri. canonica monitione premissa sententiam excommunicationis quae in his scriptis ex nunc put ex tunc ferimus huiusmodi presumptorem incurre re volumus ipso facto. Insuper cum nonnullos in ecclesijs vestris etiam actu beneficiatos qui pretextu prefate consuetudinis citra examinationem aliquam ad locum ubi celebrantur ordines processerunt. ex eo quod minus erant congrue confurari ab ipso loco in conspectu omnium non sine magno scandalo amoueri. et ad sacros suscipiendos tunc ordines inuenimus et non immerito refutari. Nos malo huiusmodi antequam ad lucem sic sancta dolo prodeat subuenire fore salubris attendentes. Vobis vniuersis et singulis nostrarum ciuitatis et dioecesis clericis. districte precipiendo mandamus. quatenus non obstante prefata consuetudine antequam vos ad sacros suscipiendos ordines preparatis et ad locum ubi conferuntur ordines reponatis personas vestras examinatis nostris qui pro tempore fuerint presentatis approbationem saltem ab ipsis super confuratione et etate debitis recepturi. In quo si compertis fueritis negligentes non solum vos volumus et mandamus publice refutari sed et nos contra vos iuxta qualitatem facti artius procedemus. Datum Bvile Anno domini Millesimo trecesimo tricesimo octavo. sabbato post festum beati Mathie apostoli.

Contra questores elemosynarum. et diuersos abusus et temerarias presumptiones eorundem.

Alramus dei gratia sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopus sacri imperij per Italiam archicancellarius. Dilectis sibi abbatibus prepositis decanis plebanis. et eorum vices gerentibus. Dico qui in nostra dioecesi communis irrepsit quod nonnulli elemosynarum questores se fore alios mentuntur et ut pauperum substantias rapiant et aurum subtili. imo potius fallaci ingenio extorqueant ad alia quam eis competant sue extendunt limites potestatis. Super votis quidem de facto dispensant a pluribus homicidijs et peccatis alijs sibi confidentes absoluunt. male ablata incerta data sibi aliqua pecunie quantitate remittunt tertiam aut quartam partem de penitentibus iniunctis relaxant. Animas tres vel plures parentum aut amicorum illorum qui elemosynas eis conferunt de purgatorio mendaciter extrahunt et ad gaudia paradysi perducunt et alias copiosas abusiones committunt. Nonnulli etiam se confingunt habere potestatem per litteras apostolicas quas non habent. et si habent. eis ut premititur abutuntur et per eas antequam ipse littere per nos examine fuerint et sine admisse. Cupientes mederi remedio a sede apostolica iam prouiso. Vobis constitutionem per felicem recorda. dominum Clementem papam quintum. contra huiusmodi abusores editam in concilio vinnenensi in presenti nostra synodo duximus publicandam. cuius tenor de verbo ad verbum dinoscitur esse talis. Abusionibus quas nonnulli elemosynarum questores in suis proponunt predicationibus ut simplices decipiant et aurum subtili vel fallaci potius ingenio extorqueant ab eisdem cum in aiarum cedant periculis et scandalum plurimorum. viaque put est in nobis precludere cupientes iuxta statutum concilij generalis duximus prohibendum districte. ne questores aliqui nisi aplice vel dioecani episcopi litteras exhibuerint

quomodolibz admittantur nec pmittant. cum soluz ipis cōpetat indulgētijs sibi concessas insinuare populo ⁊ charitati/ua postulare subsidia suppliciter ab eoz/dez. nullatenus chusti populo predicare vel aliquid exponere q̄ qd̄ in lris cōti/ nebitur sup̄dictis. lras quoq; apostoli/ cas dioceiani epi ne quid fraudis cōmit/ ti valeat per easdez ante q̄ admittantur questores examinent diligenter ad hoc cuz aliqui ex huiusmodi questoribus su/ cut ad n̄raz audientiaz est platur. non sine multa temeritatis audacia et dece/ ptione multiplici animaruz indulgen/ tias populo motu suo proprio de facto concedant. super votis dispensent. a pi/ turis homicidijs et peccatis alijs sibi confitentes absoluāt. male ablata inceri/ ta data sibi aliqua pecunie quātitate re/ mitant. Tertiaz aut quartam partem de penitentijs iniunctis relaxent. ani/ mas tres vel plures parentuz vel ami/ corum illorum qui elemosynas eis con/ ferunt de purgatorijs vt asserunt men/ daciter extrahant et ad gaudium parat/ dyli perducant. benefactoribus istorum quorum questores existunt remissionez plenariam peccatorum indulgeant. et aliqui ex ipis eos a pena et a culpa vt eoz verbis vtamur absoluant. Nos abusus huiusmodi per quos censura vi/ lesit ecclesiastica et clauum ecclesie au/ ctoras deducitur in contemptum om/ nimode aboleri volentes. ea per quos/ cunq; questores fieri vel attentari de/ cetero districtius inhibemus. Omnia et singula priuilegia si qua super premissis vel eorum aliquo sint ab aliquibus lo/ cis ordinibus vel personis questorum huiusmodi quomodocunq; concessa. ne eorum pretextu sit eis materia talia vl/ terius presumendi auctoritate aposto/ lica q̄ntum ad premissa penitus reuocā/ res. Questores autem qui deinceps in premissis vel aliquo premissorum deli/ querint. vel alias etiam quibuscunq; pi/

uilegijs suis abusi fuerint sic per loco/ rum episcopos puniri volumus nullo pro/ sus eisdem questoribus in hac pari/ te priuilegio suffragante q̄ a suis teme/ rarijs ausibus qui vbiq; vt communis habet assertio nimium excreuerunt pe/ ne formidine propensius compescantur. Huiusmodi igitur auctoritate constitu/ tionis. vobis vniuersis et singulis abba/ tibus prioribus prelati et clericis sub pena suspensiois a diuinis quā in vos ⁊ vestrum quemlibz huiusmodi nostri mā/ dati transgressorem monitione tamen canonica premissa in his scriptis serim⁹ districtius inhibentes. Ne aliquos ele/ mosynarum questores etiaz antea ad/ missos per vos quacunq; auctoritate fungantur. etiam si litteras apostolicas super eo se habere asserant et ostendant nisi vobis lras nostras parentes exhiberit quibus vobis appareat q̄ per ex/ aminationem nostram diligentem ipas litteras apostolicas tales inuenerimus q̄ earum pretextu sint merito admitten/ di. nec et tunc per vos ad alia admittā/ tur q̄ que expresse in his examinatis per nos litteris continentur. Questor/ res autem qui in antea suam vltra q̄ in ipoz litteris exprimitur extenderint potestatem vel qui in premissis vel al/ iquo premissorum deliquerint per vos eo ipso volumus et mandamus ad com/ petentes diez ⁊ horā coram officiali no/ stro cui in hoc cōmittimus vices n̄ras nō obstante quocunq; exemptionis pri/ uilegio citari penam pro meritis rece/ pturos. Et diem et horam citationis ve/ stre per litteras vestras parentes sigil/ lo vestro vel alio autentico sigillatas vel per alia legitima documenta predi/ cto nostro officiali q̄ntocius poteritis ante citationis terminū intimari. Datū Bule. Anno domini Millesimo trecent/ tesimo tricesimo octauo. sabbato post fe/ stum beati Mathie apostoli.

De tabellionibus ad exercendū officium tabellionatus non admittendis. nisi primitus per dominū officialem examinatis et admissis.

Alramus dei gratia. ꝛ. Dilectis sibi abbatibus. ꝛ. Quia morbum per nostras civitates et dioecesim generalē cōpluribus nris damnosus subiectis et periculosum reipublice cognovim⁹ ex facti evidētia irrepisse. quo dñi passim hi qui se ad dictas nras civitates et dioecesim trāstulerūt vel in eisdē degerunt ad tabellionat⁹ exercendū officium se senserūt admitti. cōplures nulla legitima potestate fulcitos. utpote qui ab illis. quorū aliqui suā creandi prātem. q̄vis tñ asseruerint et asserant ab impiā crimine pcessisse. de facto solū absq̄ vllō aut cū min⁹ sufficiente sibi titulo vsurparūt. quidā etiam eorum penitus sunt ignoti sic q̄ eorū potestas cū nec ostendi nec famari possit potius cōficta presumitur a creatis q̄ vsq̄ rerū existere in natura asserunt se creatos vel qui sue creationis ostendūt vel ostendere possunt nullā penitus potestatem. quosdā etiam taz grāmatice q̄ cōtractū ignaros aut infames puros et infideles aliasq̄ leues psonas hñōi didicim⁹ officium vsurparisse. ppter quod contra iuramentū qd̄ in creatione tabellionum prestari consuevit sup̄ contractib⁹ vsurarijs et alijs p vim et fraudē conuentis necnō alijs factis extra iudicialib⁹ vbi ipi cōficiētes rogati nō fuerit imo qd̄ periculosi⁹ nec pntes ad voluntatem hoc petentium p falsitatis cōmētum quedam etiā si ex sui forma falsa et cum falsis datis et indiciōibus nōnulla incerta et defectuosa ex corruptione grāmatice cōplura confici vidimus publica instrumenta quibus multi nri subiecti etiā innocēter. status et honoris et bonorum suorum periculum subierunt. Nos igitur tam genera-

lem pestem et mortiferam magis omnibus venenosam. per quam sine defensione in se innocens potenter succumbit et sibi latenter conscius potenter ascēdit. de nostris terminis extirpare radicibus quo possumus conamine cupientes. omnibus et singulis cuiuscunq̄ conditionis aut status fuerint. eis tamē exceptis. qui ab imperiali auctoritate sine medio processerunt qui in nostra civitate et diocesi in antea tabellionatus officium voluerint exercere presentibus inhibem⁹ ne huiusmodi officium in iudicialibus vel extraiudicialib⁹ factis quoquo modo exerceant clam vel palam nisi prius ad officialis nri pro tempore existentis se presentiam cōtulerint cui in his plenam et specialem presentibus tribuim⁹ potestatem. et p̄ eum cuius auctoritate hoc officium exercendi sibi posse videntur et de alijs que fuerint indaganda reperi admissibiles et idonei ad huiusmodi exercitium in eisdem licentia literarum admittantur. Quorum nomina olim ab ipso officiali nostro volumus registrari. Alioquin in omnes et singulos contrarium facientes sex dierum monitione pmissa excommunicationis sententiam ferimus in his scriptis. et nihilominus instrumentis p̄ ipsos confectis nullā fidei per presens nostrum statutum volum⁹ ac decernimus adhiberi. Inhibentes etiam vobis omnibus et singulis sub pena suspensionis a diuinis quam in ipso facto incurrere volumus contrarium facientes. ne aliquis vestrum quarumcūq̄ commissionis litterarū pretextu quēcūq̄ in tabellionez creet nisi prius ipm in his q̄ de iure tabellio scire d̄z examinauerit diligēt et p̄ examinationē solertē cōueniēt idoneū repērit ad ipz officium exercendū et etiā iuramentū p̄stiterit in ipsa creatiōe prestari debitū et cōsuetū. Datum et actū de capituli nri cōsilio et p̄sentia. Anno dñi. M. ccc. xxx. viij. in crastio beati Michaelis archangeli.

Statuta

De annis gratie ultra triennium non extendendis. Et quod observetur constitutio Suscepti regiminis. p. Jo. xxij. edita.

Alramus dei gratia. etc. Dilecti sibi abbatibus. etc. Quoniam malorum ratione ceca cupiditas cecitatis sibi nomen proprium adoptavit. quod dum suo ardore auerendo diffundit nec in se nec in alijs videtur quod indiget recte iudicio rationis sed solum ambit. quo suo appetitui quousque instabili satisfiat. Ex hac autem sitienti radice per solertem indagacionem In visitatione nonnullarum ecclesiarum nostrae civitatis et diocesis tam per nos quam per nos in hac parte commissarios nuper facta cognovimus processisse quod fructus beneficiorum vacantium in eis de quibus ad certos annos de consuetudine vel statuto competentes ecclesie vel defuncto. ipsis sic totaliter applicantur quod in locum defuncti eiusdem annis durantibus nullus substituitur qui serviat ecclesie in divinis propter quod ipse ecclesie debito ministrorum obsequio preteritum ut sepina contingit plurimum beneficiorum vacantibus currantibus non absque grandi cultus detrimento divini et fundatores locorum suis votis et pie institutionis proposito defraudant. in tantum etiam a quibusdam ecclesijs in numero annorum excedit quod quod huiusmodi beneficia canonice obtinent et ad quos alias fructus ipsorum de iure pertinere deberent spem abiecerunt huiusmodi fructus consequendi. et contra clericali status decetitate necitate cogente virgenter se negocijs secularibus immiscere. et in foro quos potius decet in vinea domini conversari. Quedam etiam ecclesie non contente in suis excessibus in premissis abusus adijciunt. quo coincidentibus eiusdem beneficii antequam ipsum obtinentes fructus percipiant ex eodem pluribus vacantibus ex ultima vacatione sibi completum annorum numerum debere hactenus observarunt. licet etiam de prime vacationis tempore vno distaret die excepto omnium annorum curricula effluxissent. propter quod ex premissis videlicet dicimus unum et idem beneficium suo minister

Walrami

rio in talibus ecclesijs decem vel octo annis et amplius destitutum. Preter nonnullas ecclesie de facto observant licet nulla super eo scripta consuetudine vel alia causa rationabili teneant quod ubi via permutationis alius quos ad eorum transferant ecclesiam sibi per beneficium fructus cedere debeat sic transferri. etiam si beneficium ad quod transferret subiaceret expectantijs antedictis. quod et vtriusque in nostre auctoris per quam plene et libere vnum transferretur in locum transferret alteri per iudicium. In modo divini cultus detrimentum et per permutationis negocium. cum hoc agatur ut quod transferretur ibi se valeat vtiliter exercere dinoscatur redundare. Insuper ipsas ecclesias in observacione institutionis Suscepti regiminis. per se. re. Jo. papa. xxij. edita quibus permissis in parte salubriter duxerat providendum non solum desides. sed eadem quam plurimum quibusdam confectis coloribus excessisse innumerum. eo quod asserunt se hinc consuetudinem in dicta constitutione vtriusque reprobata. per quam receptos ad beneficia ipsorum ecclesie post iuramentum ab eisdem prestitum de suis consuetudinibus observandis ac iuramento huiusmodi astrungant ad non vtenendum. imo renuntiandum ipsi constitutioni. licet et hoc ipsum non teneant. simplices alliciunt et inducunt volentibus etiam ea vti ita graves se reddunt quod a suo conamine indirecte cognoscunt penitus abstinere. Et his suis abusionibus ut valeant quietius immorari et sic fructus dictis annis cedentes suis communi bus quos capitulares attulunt usurpare. quos divites et christiani patrimonio dilatos per luxuriam vicia sub colore quod ecclesiarum utilitatibus reservent. quia pauperibus communibus et illos quod plus ab ecclesia receperunt. deberent potius procurari. suis pauperibus vtilibus ibursari. et sic in eis pauperes defraudare. quod aliquid per ecclesiastico stipendio clericali titulo acquirere se ipsos et animaverunt patrie sue sunt exules et de divitibus facti pauperes quotidie exprimitur eorum observantijs ascribitur et consuetudinibus licet nulla prescriptio invenit quod fructus suos

MISLORUM SCIPIONIS
STATUTA WALRAMI

bñficioꝝ dicto tpe expectātes licz alias
sint habiles ad capitulū et capitulares
tractat' ipi' nec vocari debeāt nec ad/
mitti ad q̄ rōne canonice et si nullaz actu
p̄bēdā inibi obtinerēt. de iure deberent
alias euocari. Nos igit' ex suscepti cura
regimini de agro nobis cōmissio dictaz
abusioñū tribulos. ne suis plātatiōibus
iualeāt. et ex tpe licere credat' qd̄ ē rōne
p̄hibitiū extirpare fundit' sitientes. Vobis
districte p̄cipim' et mādam'. q̄ten'
dictā cōstitutionem Suscepti in oī sui
forma diligētī' obseruetis et oī studio ca
uzatis ne p̄as cōdīciles et expressas in
eadē cā formidabiles icurratis. Prohi
bem' etiā ne aliq̄d p̄ vos vel aliū. clā v'l
palā directe vel indirecte quis ad h̄ q̄si
to colore ad renūciādū ipi' p̄stōnis bñ/
ficio. v'l nō vtēdū eadē iducatis. vel in
duci quōlibz p̄curetis. sed volentes ea
vti quēlibz libere sine offendiculo p̄mie
tatis. nec p̄ hoc eidem graues in aliq̄
vos reddatis. Alioqn̄ i oēs et singulos
p̄riū faciētes v'l fieri p̄curātes sex duos
monitiōe p̄missa ex cōdicatiōis sūiaz feri
mus in his scriptis. Itē q̄ causas rōna
biles cessāē repim'. imo vt p̄fert' h̄gere
in abusuz q̄ tot' ānis sicut aliq̄ eccleie sibi
p̄petere p̄tēdūt bñficiati bñficioꝝ suoz
fruct' debeāt expectare. Nos i hac p̄e
slias ecclesias ad vniūformitatez cū n̄ra
ecclesia cathedrali et nōnullis alijs ecc/
clesijs q̄ suis antiq̄s obseruātijs nitunt'
sic vt nec expectātib' nimis graue. nec
ipi' ecclesijs nec defūctis nūmū p̄iudi/
ciale reddat' reducere volum'. Statuē
tes vt nulla ecclesia n̄raz citatis et dio
ces' sibi ex defūcto vltra triēniū fruct'
bñficioꝝ ipi' ecclesie vacatiū v'l iantea
vacaturoꝝ etiāsi durātibz expectātijs
vacēt pluries successiue de cetero vēdi
cent vel vsurpēt. Sz vlteriorib' expe/
ctātijs et bienāij. qd̄ tā cessante cā rōna
bili q̄ p̄suetudie legitie p̄scripta. de sed
solū sibi qd̄ā ecclesie. factis p̄mutatiōib'
vēdicarūt penit' abrogatis. Ecclesie q̄

nō paucioribus gaudent annis pro se et
defūctis triennio sint cōtente. Sic q̄
vbi defūct' min' nō h̄z biēnio et eccle
sia min' āno. ipe defūct' biēnio et ecclesia
gaudeat solo āno. Si h̄o min' tūc q̄libz
suis vta' obseruātijs. Sic tñ q̄ triēnij
curricula in dictis expectātijs nō trāscē
dant. dicto at' durāte triennio i locū de/
fūcti ne ecclesia debito mīstroz obseq̄o
defraudet' in casu vbi obtinēs bñficiuz
dicta cōstōne Suscepti nō vteretur sua
spōte de fructib' ipi' bñficiū minister ad
debitū ecclesie futiū ipēdēdū idone'
ordiet'. Volum' etiā q̄ interiz obtinēs
bñficiū dūmō alias sit habilis vocē har
beat in caplo et sicut ali' vocē h̄ns ad/
mittat' ad caplm et vocet' sibi q̄ q̄tidāe
distributiōes vt alijs si dīnis affuēt tri/
buāt. Que nō solū ad bñficia vacatura.
h̄ et q̄ vacarūt antea. q̄z tñ expectantie
adhuc pēdēt vt sil' iūcti āni p̄teriti et fu/
turi sub triennio limitēt' et postq̄ lapsū
fuerit triēniū vel i tā lapsuz est triēniū
oīno expectātie sint extincte extēdi voi
lum' et mādam'. nō obstātib' p̄rijs p̄sue
tudinib' indulgentijs vel statutis n̄ris
vel p̄decessoz n̄roz vel ipaz ecclesiarū
q̄cūq̄ n̄ra vel p̄decessoz n̄roz cōfirma/
tiōe vallatis. q̄s et q̄ q̄ cause eoz cessāt
et ea h̄gere in abusuz vt p̄dicat' cogno/
uim' virib' p̄ p̄ntes penit' vacuamus.
Datū Bule. Anno dñi. M. ccc. xxxviiij.
in crastino beati Michaelis.

Cassat' cōsuetudo. q̄ maiore p̄bendā ad/
optās. si illa ab eo postmodū euincat'. de
beat' minoz p̄benda quā p̄us obtinebat
esse priuatus.

Alram' dei gra. & Vniuerso cle
ro n̄roz citatis et diocef. salutē
in dño sempiternā. Cū i q̄busdā
n̄re diocef collegiatis ecclesijs in q̄bus
nōnullē minores et quedā maiores p̄bē
de existē dinoscūt' et ad maiores p̄ ipas
minores gradatū ascēsus p̄suevit habe/
ri. sic q̄ senior in gradu minores obtinē/
L i.

etiam prebendas maiorē p̄bendā vacan-
tes adoptare p̄t fm̄ cōsuetudinē ibi ha-
biten? obseruatā. dicatq; cōsuetudine ob-
seruari q̄ eo ip̄o q̄ minorē obtinēs pre-
bendā maiorē adoptat p̄bendā. quā libi z
nulli alij cōpetere opinat etia si in hoc
errore ducat p̄babili et ip̄a p̄benda maior
ab eo tāq; libi nō cōpetēs snialit euica-
tur licz nūq; ip̄az maiorē p̄bendā posse-
derit vel occupauerit vel fructus ex ea
recepit ip̄a minor p̄benda sua q̄uis nec
re nec p̄bo dimissa fuerit vacare cōse-
et tāq; vacās alij cōferri p̄t ip̄o adoptā-
te ad eā nullo tpe regredi valituroz p̄-
pter hoc a multis didicim? in dubiū re-
uocari an p̄missa dato etia q̄ sint cōsue-
tudine introducta cū pot? p̄ria rōni q̄
cōsona videant. de iure possint et debe-
ant p̄ cōsuetudine obseruari. Nos igit
q̄ ex hoc dubio plures p̄plexitates inf-
bñficiatos ibidē etia inuitabiles expe-
rimēto cognouimus euenisse et cōplura
puidem? posse nisi occurrat scādala pue-
nre. vt de cetero tollat oīs ābiguitas z
sedet opinto in p̄missis. p̄fatā p̄suetudi-
nē tāq; nulla rōne fultatā nō fuisse nec
esse obseruādā p̄ntib? declaram?. Dan-
dātes ip̄is ecclesijs vt eādē de suis ob-
seruatijs studeāt abolere. Datū Bule.
Anno dñi. M. ccc. xxx viij. in vigilia be-
ati Michaelis archāgeli.

De expectatiōe triennij vltra q̄d āni
gracie se non extendant.

Alram? dei grā .x. Dilectis in
ch̄io .x. Nūp strictes diuini cul-
tuz noīs n̄ris t̄pib? augmentari
et ea q̄ in detrimētū ip̄i? a nōnullis ecc-
lesijs n̄re dioceſ abusuē obseruata fue-
runt. tāq; rōne carētia extirpari. sup ob-
seruatiōe cōstitutiōis Suscepi regimi-
nis p̄ se. re. dñz Jo. papā. xxij. circa quā
aliq; ex ip̄is q̄sitis ad hoc circūuētiōib?
dum fructus suoz bñficiōz expectātes
ei renūciare vel nō vti opponēdo com-
minādo. vel se eisdem graues reddēdo

aut blandiēdo induxerunt q̄plurimū
exceedebāt. nō p̄mittētes aliquem libere
ea vti. nec nō restrictiōe ānoz expectā-
tiāz cōpetētū ecclesie et defūcto. vt q̄-
tenscūq; eis durātib? vacet idē bñfici-
um successiue ip̄e triennij nō trāscēdāt
q̄ nihilomin? durāte si bñficiat? sua spō-
te dicta p̄stitutiōe nō vteret minister b̄-
stituat idone? .q̄ ecclesie seruiat in dñis
ip̄e etia bñficiat? si alias sit habilis vor-
cē in suo habeat capitulo et nō solū ver-
nēs admittat. sed etia sicut alius aduo-
cet libiq; vt alij q̄tidiane distributiōes
si dñis adfuerit tribuat. mādatū n̄z in
pte videlz. sup dictē cōstitutiōis trans-
gressē pena vallatū ne subditis n̄ris dñi
eā sic circūuētre putarēt laqueus pare-
ret emissim? et in proxio p̄terita n̄ra sy-
nodo fecim? solēnit publicari. Verū q̄
tādē experientia certa vidicim? q̄ non
nulli dictoz excessuū solā p̄hibitiōe sua
audacia nō cōtenti. Immo etia in snias
dictē cōstitutiōis et n̄ras q̄plurimū for-
midabiles incidē nō timētes dictū mā-
datū n̄m ludibz nō solū p̄bis cōtē-
nūt sed et eo et dicta cōstitutiōe vti vo-
lētib? realit se opponūt cōsingūt et asse-
rūt eos p̄ hoc nimirū incurrē eo q̄ p̄riū
dictū mādatū n̄ri ascribūt suis obseruati-
tijs z statutijs q̄ se obseruatuos tpe sui
introit? more solito iurauerūt. Quidam
etia eis q̄ an p̄fatū mādatū dicta p̄stōne
renūciauerit obijciūt. defectū tñ eoz in
dñis supplere negligūt. imo nolūt et vt
ip̄m mādatū circūuētiāt et defraudent
ip̄is dñis infestib? distributiōes mis-
nuūt. q̄s tūc int se postea in q̄ntitate dis-
tribui cōsuetā alibi p̄riunt. Nos igit cō-
ueniēs reputātes. vt q̄s excessuū p̄hibi-
tiō et pei timor a malo nō reuocet. saltē
cōhibeat seueritas ecclesiastice discipli-
ne. Vobis oibus et singulis districte p̄-
cipim? et mādam?. q̄ten? dictū n̄m mā-
datū q̄d nos p̄ntib? inonam? in omi sui
forma et singulis suis capitulis nō ob-
stātibz iuramentis predictis et renū-

rationibus ante ipm factis. q̄s ppter de
crimētū dīno cultū inde verisimilit̄ secu-
tū decernim⁹ nō valē sine fraude aliq̄
firmū obseruetis. Alioq̄n p̄riū faciētes
vel fieri pcurātes directe vel indirecte
clā vel palā q̄uis ad hoc q̄sito coloē sex
diez monitiōe p̄missa a tpe publicatio-
nis p̄ntis n̄ri mādati excoicatiois sniaz
quā in his scriptis ex nūc put ex tūc in
ip̄os ferim⁹ incurrere volum⁹ ip̄o facto
Denūciam⁹ isup et p vos denūciari mā-
dam⁹ excoicatos eos oēs et singulos q̄
p̄sōne suscepti. p̄cā p̄ phibitiōnē dā
mādati n̄ri postea sunt abusi. Volentes
ip̄os a vobis de q̄b⁹ p̄stiterit in iudicia
lib⁹ et erudicialib⁹ p̄serti in d̄inis offi-
cijs curari. Datū āno d̄ni. M. ccc. xxxix.

De fraternitate sancti petri et de eius
interpretatione.

Alram⁹ det grā. x̄. Dilectis in
ch̄o abbatib⁹. p̄ouibus. p̄positis
archidiaconis. decanis. x̄. Et si
promotio tā magnifici opis fabrice ec-
clesie. Solon̄ p̄cipue nobis q̄ speciali v̄r-
culo illi iugimur ex ch̄is fidelib⁹ cunctis
debeat in pietatis viscerib⁹ insis̄te. De-
ce tñ et est debitū vt vigeat discretio sic
q̄ illud nō effugiat iudiciū rōnis ne dū
h̄mōi fabricā p̄mouisse putemur succre-
scar disp̄dū aut alia illicita cōp̄latio
p̄ fauore h̄mōi incōueniētis admitta.
Dudū siquidē nōnulli p̄decessores n̄ri
et nos ip̄e ad p̄mouēdū felicē p̄sumatio-
nē structure dicte fabrice multū lauda-
biles et nō modicū sumptuosaz corda ge-
rentes ardētia indulgētia et cōcedimus
vt v̄riusq̄ sexus hoies q̄ fraternitates
eiusdē ecclesie n̄re receperunt et p̄sionē
ānuā p̄missaz et exinde debitas deuote
p̄soluerit. Si autēte statutoz ecclie n̄re
p̄uicialeū aut synodalū vel n̄ra ordina-
ria q̄cūq̄ vel officialis n̄ri vel archidia-
conoz n̄roz vel decanoz aut alioz quo-
rūcūq̄ n̄re iurisdic̄tiois ecclesie fuerint
int̄dicte. Ip̄osq̄ fratres seu eoz liberos

infirmari vel mori cōtigerit dūmō non
fuerint vsurarij manifesti vel excoicati
aut interdicti iungant. Et si decesserit
corpa defunctor tradāt ecclesiastice se-
pulture q̄bus exequijs et missis fideles
ch̄iani poterūt interesse si voluerint non
obstāte h̄mōi interdicto. q̄d interdictūz
seu q̄ interdicta q̄ ad v̄nctionē et ad ip̄z
diē sepulture et exequiaz durim⁹ rela-
xandū nō q̄ ad alia. Interdictis tñ h̄mōi
lapsis dieb⁹ exequiaz p̄dic̄taz in suo ro-
bore v̄lteri⁹ duraturis. Et postmodum
ad ambiciosaz et importunā q̄uidā instā-
tiā p̄ quā multoties nō p̄cedēda p̄cedū-
tur p̄missis indulgētis n̄raz declaratio-
nē subiunxim⁹. Et delz q̄ etiā h̄i qui ad
curiaz vite sue p̄sionē annuā nō darēt
sed cū potuerint largiunt⁹ et ascribi faci-
unt ad fraternitatē p̄dic̄tā q̄ a die largi-
tionis et oblatiōis vsq̄ ad ānū gaudere
debent oibus et singulis libertatib⁹ p̄-
uilegijs et gratijs fabrice sup̄dicte. sic tñ
q̄ si āno reuoluto hoc nō facerēt ab hu-
iusmodi libertatis grā foret exclusi. ni-
hilomin⁹ tñ q̄cūq̄ postmodū tpe ascribi
possent et gaudere libertatib⁹ āndictis
V̄erū q̄ experientia didicim⁹ q̄ p̄ de-
claratiōnē n̄raz h̄mōi sibi q̄dā p̄ tñ intē-
tionē n̄raz quādā occasione q̄uis fatuā
assumpserūt qua ip̄i et nōnulli et infir-
mi qui dū essent sani de hoc minime cur-
rauerunt pro sola gloria humana et vi-
uorū solatio exequiaz post mortem so-
lennia affectātes se ad dictam fraternita-
tem et p̄uilegia eiusdē pro vno dena-
rio vel duob⁹ fecerunt recipi et ascribi.
Uñ in aliquib⁹ p̄ribus n̄re dioces̄ vbi
magis contra libertatem cleri inualuit
audacia puerorū raro cōtingebat quin
tpe generalis int̄dicti missaz solētia p̄
sepulturis h̄mōi fm̄ p̄dic̄ta p̄uilegia ha-
berent p̄pter q̄d ibidē dissoluerēt parit̄
et vilescent̄ neruus ecclesiastice discipli-
ne et libertas ecclesie destruit̄ pro qua
dicta interdicta sunt prouide adinuenta
Lesores enī illius per hoc cōtra clerūz

L ij.

eo licentius animati nō querunt satiffa
cere nec curant populares et eoz domi
ni insurgere cōtra ipsos. Dehonestatur
etiā honor fabricæ cuius tāta priuilegia
passim ab oībus comparari posse pro tā
vili precio publicatur et si inde dicte fa/
bricæ fm quouindā opintonē aliqđ emo
lumentum quōlibz euentret quod tamē
credere nō valem⁹ cū res minori taxa/
te precio vt frequētius refutentur que
pro iusto vel maiori auidius peterētur
nō est talis tñ cuz tātis incōuenientijs
compensatio admittenda. Nos igit cre
bris sup his cleri in dictis partibus mi
serabiliter afflictī lamentationibus ex/
citati prefatā declarationē nrām tanq̄
p importunitatez obtentā et que tradā
est contra intentionem nrām notoriū in
abulum cum omni suo effectu pñtibz
reuocamus de consilio et consensu capi
tuli et prelatorū nrōrum declarauimus
et statuimus qđ hi dūtaxat qui se in frat
res dicte fraternitatis faciunt recipi r
ascribi sani vel infirmi pro annua pens
ione ad minus vni⁹ somborini bladi mē
sure Colōn aut pro sex solidis Coloni
ens pagamenti singulis annis ad dies
vite eoz prestādū et soluendū et de hoc
sufficienter fm consuetudines et exigē
tias locorum vbi talia sunt cauet. Ita
qđ hoc firmum sit nec de eo possit postea
questio seu dubitatio suscitari. gaude
bunt pro se et suis liberis fm indulgen
tias nrās et pdecessorū nrōz predicto
rum qđ ad dictā inuentionē et diez eccle
siastice sepulture cū missa pro defunctis
in forma qua supius est expressū. quod
sic durim⁹ declarādū. gaudebūt quo ad
diem id est spatium diei quo pmissa sine
fraude pñt cōmode expediri. et quo ad
hoc et nō quo ad totā diē interdīta hu
iusmodi tantūmodo relaxamus. Nō est
tñ intentionis nrē qđ pter indulgētiāz
hūmōi inuentionis misse et sepulture tpe
interdicti christi deuoti fraternitatē p/
dictā pro minori de quo eis deus inspi

rauerit possent habere ac fratres eius/
dem fraternitatis appellari et picipare
in missis orationibus. ieiunijs. vigilijs.
castigationibus et alijs opibus charita
tis que ad dictā fraternitatē et vt fces
illius eoz picipes sicut fuisse dinoscun
tur hactenus instituta. Sumo itaq̄ ope
caueatis ne in his que pro tutela liber
tatis vlt duximus ordināda inuenia/
mini in aliquo transgressores ita qđ de
cetero nullū fratrem dicte fraternitatis
in indulgentia vnditionis sepulture et
misse predictay picipem habeatis. nisi
tantū dederit et de hoc etiā sufficienter
cauerit de quo tñ vobis qui curati illi⁹
fueritis plene constat q̄ntū et sicut supe
rius est taxatum et statutum. Alias con
tra vos tanq̄ transgressores interdīto
rum et prophanatores diuinorum ad of
ficiorum vestrorum priuationē et alias
penas canonicas q̄ntum de iure poter
rimus artius procedem⁹. Datū vt sup.

Statuta quedam synodalia wilhelm
mi archiepi Coloniens.

Ilhelm⁹ dei grā. n. Quāuis de
vniuersoz statu clericorū nobis
subiectozum prospere dirigen/
do cura nos pastoralis officij sollicitudi
ne quotidiana fatiget. Circa illa tñ que
honestatem. mores et modestiā ipozum
clericorum et domus dei decorem respi
ciūt affectiois instātia portiois solici
tamur. Cum itaq̄ nōnulli clerici nobis
subiecti a via modestie deuiant et cleri
calis honestatis. et vestibus clericalib⁹
imprudenter abiectis laicales ordini et
statui clericali non congruentes in con
temptrum dignitatis clericalis. In pu
blico deferre nō formidant. nec nomine
nec re. se verorum clericorū cerni in ali
quo conformant. sed satore maloz opm
procurante in illam vesantiā cordis sue